

Oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Knosalę na 57. posiedzeniu Senatu w dniu 10 czerwca 2010 r.

Oświadczenie skierowane do minister pracy i polityki społecznej Jolanty Fedak

Obowiązująca w Polsce ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest kluczowym instrumentem prawnym służącym do realizacji zadań państwa w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej oraz promocji zatrudnienia. Zapisy ustawy dotyczą zdecydowanej większości obywateli polskich, jednakże w akcie tym znalazły się również istotne regulacje dotyczące zasad podejmowania pracy przez cudzoziemców. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że ustawa, ujmując rzecz najogólniej, wyodrębnia tych cudzoziemców, którzy mogą swobodnie podejmować zatrudnienie w naszym kraju, wywodząc to prawo na przykład z faktu posiadania obywatelstwa jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, a więc na podstawie swobód wspólnotowych, oraz takich, w przypadku których możliwość podjęcia pracy uzależniona jest od spełnienia dodatkowych kryteriów.

Wzrost atrakcyjności gospodarczej naszego kraju sprawił, że z roku na rok przybywa cudzoziemców, którzy decydują się na podjęcie pracy w Polsce. Szczególnie dynamiczny wzrost dotyczy grupy tych, którzy zobowiązani są spełnić dodatkowe warunki, aby móc legalnie pracować w naszym kraju; świadczy o tym chociażby liczba wydanych zezwoleń na pracę: w 2006 r. wydano ich niespełna jedenaście tysięcy, a w 2008 r. już ponad osiemnaście tysięcy. Wzrost zainteresowania Polską jako miejscem pracy spowodował także, iż z roku na rok coraz powszechniejsze stają się próby omijania przepisów regulujących zasady uzyskania zezwoleń na pracę.

Zapisane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy procedury skonstruowane są w taki sposób, aby dać pierwszeństwo w uzyskaniu pracy osobom znajdującym się w rejestrach bezrobotnych. Ma to bezpośredni związek z przeciwdziałaniem bezrobociu wśród obywateli. Dopiero w przypadku, kiedy dane stanowisko nie zostanie obsadzone przez osoby poszukujące pracy w kraju, najczęściej obywateli Polski, możliwe jest wydanie pozwolenia na pracę dla cudzoziemca. Kwestia ta została szczegółowo uregulowana w art. 88c ust. 1 wspomnianej ustawy, który stanowi, że wydanie przez wojewodę pozwolenia na zatrudnienie cudzoziemca uzależnione jest od „uzyskania informacji od starosty właściwego ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla pracodawcy”.

Wspomniana regulacja nie zawsze jednak spełnia swoją rolę. Okazuje się bowiem, że wiele ofert pracy, jakie zamieszczane są w urzędach pracy, pochodzi od pośredników działających na zlecenie cudzoziemca pragnącego uzyskać zezwolenie na pracę w Polsce. Wspomniane oferty pracy formułowane są w taki sposób, aby utrudnić znalezienie odpowiedniego kandydata wśród osób znajdujących się w rejestrach bezrobotnych lub poszukujących pracy. Najczęściej w ogłoszeniach tego typu stawiane są bardzo wysokie, wręcz zaporowe wymagania, na przykład biegła znajomość języka wietnamskiego, co w połączeniu z proponowanymi niewspółmiernie niskimi zarobkami sprawia, że odzew na tego typu ogłoszenia jest znikomy. Brak pomyślanego rozstrzygnięcia takiej rekrutacji daje podstawy do wystawienia przez starostę stosownej informacji, o której była mowa wyżej. Opisane zjawisko jest w istocie ominięciem przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Należy zauważyć ponadto, że opisane zjawisko ma również negatywny wpływ na postawę osób bezrobotnych. Przyzwolenie na zamieszczanie w urzędach pracy ogłoszeń, za którymi nie kryje się faktyczna oferta pracy albo formułowanych tak, aby utrudnić wyłonienie kandydata prowadzi bowiem do podważania zaufania osób bezrobotnych do działalności instytucji rynku pracy. W szerszym aspekcie może mieć to przełożenie na zniweczenie starań czynionych na rzecz aktywizacji bezrobotnych.

Mając to wszystko na uwadze, zwracam się do Pani Minister z pytaniem, czy kierowany przez Panią resort podejmuje działania, a jeśli tak, to jakie, w celu zapobiegania opisanym przypadkom obchodzenia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Knosala